

OP.6401.219.2020.MKI

*Przebieg na terenach
- wycieczki
- kopie o not.
- prace 13.07.2020*

Kraków, 7 lipca 2020 roku.

Małopolska Izba rolnicza
Os. Krakowiaków 45a/15
31-964 Kraków

Dotyczy: pisma znak MIR/1010/23/06/2020/T z dnia 23.06.2020 roku.

W odpowiedzi na Państwa pismo z dnia 23 czerwca 2020 roku (data wpływu: 29.06.2020) Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie informuje co następuje:

Oficjalne dane na temat liczebności wilka w Polsce podawane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska wskazują, że populację tego gatunku szacuje się obecnie na około 2000 osobników (Nowak S., Mysłajek R.W., 2020. *Poradnik ochrony zwierząt hodowlanych przed wilkami*). W województwie małopolskim bytuje około 80 osobników. Jest to gatunek chroniony zarówno przepisami prawa krajowego, jak i Wspólnotowego.

Szkody wyrządzane przez wilki:

Wilki dokonują szkód wśród zwierząt hodowlanych na całym obszarze swojego występowania. Jedyną przewidzianą przez obowiązujące prawo reakcją organów ochrony przyrody jest wypłacanie odszkodowań oraz prowadzenie działań prewencyjnych poprzez przekazywanie urządzeń do zabezpieczania stad przed atakami drapieżników (pastuchy elektryczne, siatka metalowa).

W celu otrzymania odszkodowania, każda szkoda wyrządzona przez wilki (atak na owce, krowy, daniele, psy, kozy itd.) powinna być niezwłocznie zgłoszona do miejscowego Nadleśnictwa, które w przeciągu 48 h dokona oględzin w terenie co jednocześnie uruchomi procedurę związaną z oszacowaniem i wypłacaniem należnego odszkodowania. W przypadku szkód wyrządzonych przez wilki na terenie powiatu limanowskiego i gorlickiego należy bez zwłoki powiadomić Nadleśnictwo Limanowa (tel.: 18 337 22 18) lub Nadleśnictwo Gorlice (tel. 18 353 03 95).

RDOŚ w Krakowie podejmuje działania, których celem jest wsparcie hodowców w ochronie zwierząt gospodarskich przed atakami drapieżników, wytworzenie wśród hodowców trwałego nawyku zabezpieczenia stad zwierząt gospodarskich oraz pasiek przed atakami drapieżników, a także zmniejszenie kwot odszkodowań wypłacanych ze Skarbu

Państwa za szkody wyrządzone przez te drapieżniki. W związku z tym zakupione komplety ogrodzeń elektrycznych, chroniących zwierzęta gospodarskie przed atakami drapieżników trafiają do Hodowców.

Należy podkreślić, że podstawą pożywienia wilków są ssaki kopytne. Udomowienie niektórych gatunków ssaków kopytnych (w tym np. owcy dzikiej) spowodowało powstanie konfliktu pomiędzy hodowcami a drapieżnikami, ponieważ zdarza się, że wilki atakują zwierzęta gospodarskie: owce, kozy, bydło. Hodowca utrzymujący zwierzęta w systemie otwartym, tzn. poza pomieszczeniami inwentarskimi ma obowiązek zapewnić im ochronę przed drapieżnikami. Niestety nie istnieje jedna, idealna metoda zabezpieczenia zwierząt hodowlanych przed atakami drapieżników. Można, jednak znacznie ograniczyć możliwość wystąpienia ataków, a w niektórych przypadkach nawet całkowicie wyeliminować istniejący problem, przestrzegając ogólnych zasad:

- zwierzęta powinny być pod stałą opieką dobrze wyszkolonych psów stróżujących, szczególnie na pastwiskach położonych w sąsiedztwie lasów, wąwozów, gęstych zagajników oraz podczas złej pogody;
- na noc zwierzęta powinny być spędzane z pastwisk do właściwie zabezpieczonej zagrody lub budynku gospodarczego o odpowiedniej powierzchni, nie powinny być pozostawiane bez bezpośredniej opieki (nadzór człowieka);
- zagroda powinna być zabezpieczona przy wykorzystaniu wysokiego ogrodzenia, fladr, pastucha elektrycznego i psów stróżujących (najlepiej sprawdza się zastosowanie wszystkich tych metod);
- po wystąpieniu szkody koniecznie należy zwiększyć nadzór nad stadem;
- zabite zwierzęta leżące na pastwisku niezwłocznie po spisaniu protokołu z szacowania szkody przez przedstawicieli Nadleśnictw muszą być usunięte, aby nie zwabiać drapieżników.

Zgoda na odstrzał wilka/wilków:

Zgodnie z obowiązującym prawem, działania administracji rządowej dotyczące ochrony gatunkowej wilka obejmują oprócz wyżej wspomnianej wypłaty odszkodowań, współpracy z poszkodowanymi, także wydawanie (sporadycznie) decyzji zezwalających na odstrzał wilków (w szczególnych oraz uzasadnionych przypadkach, m.in. kiedy zwierzęta swoim zachowaniem odbiegają od naturalnego behawioru i stwarzają zagrożenie dla ludzi i zwierząt domowych).

Ewentualne zezwolenie na odstrzał wilka/wilków wydaje Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska na podstawie złożonego wcześniej wniosku, który podlega opiniowaniu przez Państwową Radę Ochrony Przyrody.

Wniosek o wydanie zgody na zabicie wilka/wilków zawierający informacje zgodne z art. 52 ust. 7 ustawy o ochronie przyrody, należy złożyć wraz z uzasadnieniem do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa (wzór wniosku można znaleźć na stronie GDOŚ: <http://www.gdos.gov.pl/ochrona-gatunkowa>).

Strach przed wilkiem:

Wilki jest gatunkiem, który ze swojej natury raczej unika kontaktu z człowiekiem. W szczególnych przypadkach może atakować zwierzęta hodowlane, m.in. gdy jest do tego zmuszony poprzez brak naturalnej bazy żywieniowej, kiedy jest osłabiony w wyniku choroby lub kiedy zwierzęta hodowlane wypasane są na pastwiskach położonych w granicach terytoriów poszczególnych wilczych watach, a brakuje dobrych zabezpieczeń.

W historii znanych jest kilka przypadków ataków wilków na ludzi. W Polsce, w zasadzie nie ma żadnego potwierdzonego i udowodnionego ataku wilka na człowieka. Niektóre sytuacje/okoliczności mogą generować pewnego rodzaju zagrożenie ze strony wilków dla człowieka: rozdrażnienie zwierzęcia przez człowieka, poczucie zagrożenia przy braku możliwości ucieczki, zakażenie wilka wścieklizną, wyjątkowe/nienaturalne zachowanie pojedynczych osobników. Osobnym problemem są osobniki stanowiące krzyżówkę psa i wilka lub dziczące psy (często brak naturalnego lęku przed człowiekiem). Rzadkie spotkania z wilkami, świadczyć mogą o tym, że drapieżniki unikają obecności człowieka i nie stanowią zagrożenia dla ludzi.

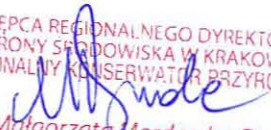
Może się jednak zdarzyć, że podczas spotkania z wilkiem, zwierzę nie ucieka od razu, lecz zatrzyma się i zaczyna się przyglądać. Takie zachowanie nie jest przejawem szczególnej zuchwałości czy agresji drapieżników. Wilki są zwierzętami inteligentnymi i ciekawskimi. Widzą inaczej niż ludzie (monochromatycznie, mniej ostro), i potrzebują więcej czasu na ocenę, z jakim obiektem mają do czynienia. O wiele bardziej doskonały jest ich zmysł powonienia, dlatego zwykle czekają aż do ich nozdrzy dotrze nasz zapach, i dopiero wtedy odchodzą. **W takich sytuacjach** tak jak przy kontakcie z każdą dziką zwierzyzną **należy zachować spokój i powoli oddalić się z miejsca spotkania** (<http://www.polskiwilk.org.pl>).

Człowiek nie jest dla wilka pożywieniem i atak na niego może być związany z wtargnięciem w pobliże wilczej nory gdzie rodzą się młode (teren ten może być aktywnie broniony). Nie można też wykluczyć, że nienaturalne, nieostrożne zachowanie drapieżnika i dążenie do skrócenia dystansu takiego spotkania wywołane będzie wścieklizną, na którą wilki mogą chorować. Wilki rzadko chorują na wściekliznę, należy jednak zachować ostrożność i natychmiast powiadomić służby weterynaryjne, a także Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Krakowie.

Podczas spaceru po lesie, zbierania grzybów lub jagód możemy natrafić na wilczą norę (choć są one zakładane najczęściej w miejscach trudno dostępnych). Nawet wówczas wilk nas najprawdopodobniej nie zaatakuje, oddali się lub da nam znak, szczerząc kły i warcząc abyśmy się wycofali. Groźne może być takie spotkanie w okresie wiosennym, kiedy w norze są szczeniaki. Wilk stanie prawdopodobnie w postawie gotowości bojowej (wystrzeżone kły i nastroszony kark). Nie prowokujmy go, znakiem do ataku może być szybki gest rękami, widok naszych zębów (wystarczy nasz szeroki uśmiech), wpatrywanie się w oczy wilka lub gwałtowna ucieczka, gdyż wilk może wówczas potraktować człowieka jako zwierzyinę łowną, która usiłuje uciec (<http://www.birkut.strefa.pl/>). W takich sytuacjach, jak już wcześniej wspomniano, podobnie jak w przypadku innych spotkań z dzikimi zwierzętami, najlepiej spokojnie się oddalić.

Podsumowując, występowanie wilka w naszym kraju jest naturalne, populacja tego gatunku rozwija się, poszczególne osobniki zajmują coraz to nowe terytoria, z tych względów widywanie ich nie jest/nie będzie czymś wyjątkowym i nietypowym. Pamiętać należy, że gatunek ten charakteryzuje się naturalnym lękiem przed człowiekiem, ewentualne zagrożenie dla człowieka wynikać będzie więc z nietypowych i rzadkich sytuacji (np. zarażenie konkretnego osobnika wścieklizną, nękanie, drażnienie zwierząt itp.).

W przypadku jakichkolwiek wątpliwości lub niejasności prosimy o kontakt z Panią Mariolą Klimską tel. 12 619 8148, email: mariola.klimska.krakow@rdos.gov.pl

ZASTĘPCA REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W KRAKOWIE
REGIONALNY REZERWATOR PRZYRODY

mgr Małgorzata Mordarska-Duda